

DAPHNE Belysande exempel

Rötter till våldet

För alltför många ungdomar idag är våld en del av vardagslivet, antingen inom familjen, bland andra elever i skolan eller i samhället i övrigt. Med rätt utbildning borde de vuxna kunna hjälpa dessa barn och ungdomar att bryta mönstret av övergrepp och finna alternativa vägar att lösa konflikter.

Många ungdomar från samhällsgrupper som är mindre gynnade – familjer som har socialbidrag, invandrare, minoritetsgrupper och barn som särskilt utsatta för risker – löper särskild risk för att få uppleva våld och göra ett våldsamt beteende till regel. Forskning som gjorts inom ett Daphne-finansierat projekt om lärarfortbildning visade att många ungdomar anser att våld är både naturligt och oundvikligt men de är ändå så gott som omedvetna om vilka konsekvenser det medför.

En undersökning i Spanien visade att våld ibland kan tjäna som en ram för ”kommunikation” mellan ungdomar. Ungdomarna konstruerar sina egna beteendekoder och attityder som en slags invigningsrit och tar med sig dem till vuxenlivet. På detta sätt blir våldet i sig i en omedveten del av deras identitet och det sätt på vilket de betraktas av andra gruppmedlemmar. Allmänheten har fortfarande en ganska stereotyp bild av ungdomar och anser att de antingen är offer eller förövare, medan ungdomarnas egna åsikter knappast finns med i debatten.

Att förhindra konflikter

Projektet **Training of trainers in the prevention of violence among children and young people from socially disadvantaged groups in five European countries** (Fortbildning för lärare i att förebygga våld bland barn och ungdomar från socialt missgynnade grupper i fem av Europeiska unionens medlemsländer) hade som syfte att utveckla verktyg och strategier för att förebygga konflikter och våldsamt beteende. Utbildningen riktades direkt mot vuxna som arbetar med utsatta ungdomar, som lärare, terapeuter, poliser, domare och jurister, socialarbetare och präster. Alla projektpartner i Frankrike, Tyskland, Portugal och Spanien

genomförde sina egna arbetsprogram och *Bureau International Catholique de l'Enfance* i Belgien var övergripande samordnare.

Ungdomarnas synvinkel

Framför allt var anordnarna fast beslutna att ta hänsyn till barn och ungdomars egna synpunkter på hur man kan förebygga våld. I varje land deltog ungdomsgrupper - de flesta i åldern 10 till 18 år - i arbetsgrupper och påverkade verksamheten och slutsatserna. I Portugal deltog barn som var bara sex år i programmet.

I Tyskland arbetade parterna med ungdomar i 15-årsåldern som visade tecken på våldsamt beteende, begick småbrott och vägrade ta ansvar hemma eller i skolan.

Utbildningsprogrammet sträckte sig över fyrtio veckor och var uppbyggt som en idrottstävling - man kunde vinna poäng och få belöningar om man lyckades bra. En noggrann observation av ungdomarna både som individer och som grupp visade att i slutet av programmet hade de uppnått en större ansvarskänsla och var mindre aggressiva. Via ett annat tyskt initiativ startades ett lokalt forum för att förebygga våld i delar av Lahr, ett socialt missgynnat område där våldet i allmänhet och inom familjen håller på att öka.

Syftet med forumet var att förbättra relationerna mellan polis och allmänhet i området. Ett konkret resultat var en telefonjour dygnet runt för kvinnor i riskgrupper.

Att segla för fred

I Frankrike samarbetade projektet med 1999 års "Peace Cruise" som stöddes av UNESCO och *Worldwide Scout Association*. Kryssningen besökte platser i östra Medelhavsområdet och utbildade nästan hundra ungdomar i konfliktlösning. I Marseille i november 2000 blev Daphne-projektet ett forum för utvärdering och utbyte av erfarenheter. Den franska partnern i Sèvres anordnade också ett möte för ungdomar på 12 till 18 år från området och ungdomar från Elfenbenskusten, Senegal och Spanien för att diskutera medborgarskap och barns rättigheter. De studerade de rättigheter som finns i texter som Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter och talade också om hur dessa regler ska genomföras. Ungdomarna pekade framför allt på att det är de vuxna som sätter upp sådana här principuttalanden och också ofta de som inte respekterar dem.

Upp till bevis

Projektet gav en mängd imponerande resultat, bland annat inrättades specialgrupper av experter som är utbildade att förebygga eller ingripa i olika slags våld som ungdomar är inblandade i. Deras kunskaper och erfarenheter bidrog till att man kunde utarbeta ett utbildningsprogram som inte bara omfattade teori och teknik utan också kunde användas under hela projektet i reella konfliktsituationer.

Dessutom var den konstruktiva men också kritiska granskningen från ungdomarnas arbetsgrupp viktig för att utforma projektet efter behov hos dess främsta mottagare: barn och ungdomar från socialt missgynnade miljöer. Alla resultat presenterades vid två europeiska konferenser; en i Portugal i oktober 2000, vid vilken de europeiska partnerna diskuterade verksamheter och resultat och en andra en månad senare i Bryssel för att presentera rönen för en publik bestående av experter och utbildare.

Arbetet ledde till att man gav ut nio publikationer i fem länder, till exempel handböcker på franska, tyska, portugisiska och spanska. Dessa modeller kan också användas i fler EU-länder. Partnerna skaffade sig senare finansiering under Daphne-programmet för att fortsätta arbetet ytterligare tre år.

Projekt: Formation des formateurs à la prévention de la violence auprès d'enfants et de jeunes issus de groupes sociaux désavantagés dans cinq pays de l'union européenne (Fortbildning för lärare i att förebygga våld bland barn och ungdomar från socialt missgynnade grupper i fem av Europeiska unionens medlemsländer)

Ref: 99/035/C

Kontaktperson: Luisa Maria Aguilar
Bureau International Catholique de l'Enfance (BICE),
Rue Stévin 16,
B-1000 Bryssel
Belgien
Tfn (32-2) 231 03 88
Fax (32-2) 230 11 33
e-post: bice@village.uunet.be